

L'Observatori com a dispositiu: pensar la política cultural des de la cooperació i l'avaluació

Publicat per [Interacció](#) [1] el 24/03/2013 - 10:55 | Última modificació: 05/05/2026 - 08:36

Llegit avui, el text no només documenta una experiència fundacional. Planteja una qüestió que continua oberta: com es construeixen espais capaços d'acompanyar la decisió pública sense diluir-se en ella ni quedar-ne al marge. En aquest punt, l'Observatori no és només una institució històrica. És una forma d'entendre la relació entre coneixement i política cultural. (n. de l'e., 2026)

L'obra de Pierre Moulinier sobre René Rizzardo i la invenció de l'Observatoire des politiques culturelles no és només una reconstrucció biogràfica ni institucional. És, sobretot, la fixació d'un moment en què la política cultural deixa de poder-se explicar únicament des de l'Estat i passa a necessitar instruments capaços de llegir la seva pròpia transformació. El període 1988–2002 que recull el text s'inscriu en una doble mutació: la territorialització de les polítiques culturals i l'emergència d'una cooperació estructurada entre administracions públiques.

El llibre mostra com l'Observatori neix d'un conjunt de pràctiques prèvies: estudis sobre despesa cultural local, anàlisi dels "finançaments creuats", avaluacions de polítiques en ciutats concretes, i espais de trobada entre administracions i investigadors. Aquest sediment no és accessori. Defineix una manera de fer política cultural basada en el coneixement situat, en la comparació i en la necessitat de "restituir" públicament els resultats. L'Observatori apareix així com un instrument híbrid: proper a l'administració, però amb voluntat d'independència; arrelat territorialment, però amb vocació nacional; orientat a l'acció, però sostingut per la recerca.

En aquest marc, la figura de René Rizzardo resulta central no tant per la seva trajectòria personal com per la posició que encarna. Procedent de l'acció local i de l'educació popular, integra una exigència doble: rigor analític i responsabilitat pública. El text insisteix en tres principis que estructuraven la seva acció: la necessitat d'observar sense substituir els responsables de prendre decisions, la importància de la formació dels professionals territorials i la incorporació de l'avaluació com a pràctica ordinària de govern. No es tracta d'afegir coneixement a posteriori, sinó de condicionar des del principi la manera com es prenen decisions.

El context francès dels anys setanta i vuitanta, marcat pel pas de la tutela estatal a la cooperació entre nivells de govern, permet entendre la urgència d'aquest dispositiu. Les polítiques culturals es multipliquen, es descentralitzen i es complexifiquen. La cultura esdevé un element de desenvolupament territorial, però també un espai de negociació institucional. Davant d'aquesta expansió, l'Observatori respon a una necessitat concreta:

produir intel·ligibilitat sobre processos que ja no poden ser governats només des de categories administratives clàssiques.

Hi ha, en el fons, una hipòtesi forta que travessa tot el text: sense instruments d'observació, restitució i avaluació, la política cultural tendeix a desplaçar-se cap a la retòrica, els efectes d'anunci o les inèrcies institucionals. L'Observatori no apareix com un espai neutral, sinó com una intervenció sobre aquestes derivas possibles. La seva funció no és produir diagnòstics desconnectats, sinó contribuir a donar sentit, legitimitat i orientació a l'acció pública.

Referència

Moulinier, P. (2011). *René Rizzardo et l'invention de l'Observatoire des politiques culturelles (1988–2002)*. Paris: Comité d'histoire du ministère de la Culture et de la Communication.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: planificació cultural

Etiquetes: recerca cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2013/observatori%20>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/r.rizzardo_et_linvention_de_lopc.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7902>